

ΛΑΤΙΝΙΚΑ Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ

3^ο ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ 21-30

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

Εσύ αναζήτησε τα ίχνη του ανθρώπου, παρακαλώ, και με την πιο μεγάλη φροντίδα είτε στείλε (τον) στην Ρώμη, είτε, όταν επιστρέφεις από την Έφεσο φέρε(τον) μαζί σου. Μη σε απασχολήσει πόσο αξίζει ο άνθρωπος. Γιατί είναι μικρής (χρηματικής) αξίας όποιος είναι τόσο τιποτένιος. Αλλά εξαιτίας της ελεεινής πράξης και του θράσους του δούλου ο Αίσωπος οργίστηκε τόσο, ώστε τίποτε δεν θα μπορούσε να είναι πιο ευχάριστο σε αυτόν από την επανάκτηση του δραπέτη.

Ο Καίσαρας ενδιαφέρθηκε πολύ να αγοράσει το κοράκι· το αγόρασε λοιπόν για είκοσι χιλιάδες σηστερτίους. Αυτό το παράδειγμα παρακίνησε κάποιον παπουτσή να διδάξει σε ένα κοράκι τον ίδιο χαιρετισμό. Για πολύ καιρό κόπιαζε μάταια· κάθε φορά που το πουλί δεν απαντούσε, ο παπουτσήσ συνήθιζε να λέει: «Το λάδι και τον κόπο μου έχασα(σχολ.βιβλ.κρίμα στον κόπο μου)». Επιτέλους το κοράκι έμαθε το χαιρετισμό και ο παπουτσήσ, επιθυμώντας χρήματα, το έφερε στον Καίσαρα. Όταν άκουσε το χαιρετισμό, ο Καίσαρας είπε: «Στο σπίτι ακούω αρκετούς τέτοιους χαιρετισμούς». Τότε ήρθαν στο νου του κορακιού τα λόγια του κυρίου του.

Αυτός όμως, (κύριοι) δικαστές, και στην Ασία βρέθηκε και άντρα γενναϊότατο, (δηλαδή) τον πατέρα του, βοήθησε πολύ στους κινδύνους, παρηγόρησε στους μόχθους. συγχάρηκε στη νίκη. Και αν η Ασία έχει κάποια υποψία τρυφής, οφείλουμε να επαινούμε το Μουρήνα, γιατί είδε

την Ασία, αλλά έζησε στην Ασία με εγκράτεια. Για αυτό το λόγο οι κατήγοροι δε χρησιμοποίησαν για μομφή εναντίον του Μουρήνα το όνομα «Ασία», από την οποία δημιουργήθηκε έπαινος για την οικογένεια, υστεροφημία για το γένος, τιμή και δόξα για το όνομα (του), αλλά (τον κατηγόρησαν) για κάποιο όνειδος και ντροπή που είτε «φορτώθηκε» στην Ασία είτε έφερε μαζί του από την Ασία

vestri

mensium

litterae – litterā (= γράμμα αλφαβήτου)

pretiorum

scelera

nemini

corvos

milia

quibusdam

diu - diutius – diutissime

ave / avi

forti – fortiori – fortissimo

adiumenta

solacii / solaci

continentius – continentissime

libentissimo

abibit // abeuntium

comprehenderetis // comprehendito

non vult // nolit

adficiemur

poterunt

EN: instituere // MEΛ: institutum esse // ΠPK: instituisse

emptus // emissent

docturum esse

impedas / impensurus sis // impende / impendito

disciturus

affer / afferte

veniunto

debuerit

constitutae essent

meruimus // merueramus

3.

menses: (ετερόπτωτος προσδιορισμός) αιτιατική του χρόνου στο ρήμα fuit

Ephesi: απρόθετη γενική (ως επιρρηματικός προσδιορισμός) που δηλώνει στάση σε τόπο στο ρήμα tradidit

preti: (ετερόπτωτος προσδιορισμός) γενική κατηγορηματική της αξίας στο ρήμα est

ei: αντικείμενο στο ρήμα occurit της πρότασης

Caesaris: (ετερόπτωτος προσδιορισμός) γενική του ενδιαφερόμενου προσώπου στο απρόσωπο ρήμα *interfuit*

cupidus: (ομοιόπτωτος προσδιορισμός) επιρρηματικό κατηγορούμενο του τρόπου στο υποκείμενο του ρήματος *sutor*

talium: (ονοματικός, ομοιόπτωτος προσδιορισμός) επιθετικός προσδιορισμός στο *salutationum*

nullam: (ονοματικός, ομοιόπτωτος προσδιορισμός) επιθετικός προσδιορισμός στο εννοούμενο *avem*

gratulationi: (ετερόπτωτος προσδιορισμός) δοτική κατηγορηματική του σκοπού στο εννοούμενο υποκείμενο του ρήματος *hic* μέσω του συνδετικού ρήματος *fuit*

Ob re : (επιρρηματικός προσδιορισμός) εμπρόθετος προσδιορισμός του εξωτερικού αναγκαστικού αιτίου στο ρήμα *non obiecerunt*

Asiae: (ετερόπτωτος προσδιορισμός) γενική επεξηγηματική στο *nomen*

felicitatis: (ετερόπτωτος προσδιορισμός) γενική του χαρακτηριστικού γνωρίσματος στο ρήμα *fuit*

4.

ut nihil ei gratius possit esse quam recuperatio fugitivi : Δευτερεύουσα επιρρηματική συμπερασματική πρόταση. Εισάγεται με τον συμπερασματικό σύνδεσμο *ut* συνοδευόμενο από το *nihil* , γιατί είναι **αποφατική / αρνητική**. Εκφέρεται με υποτακτική, όπως όλες οι συμπερασματικές προτάσεις , επειδή στα λατινικά **το αποτέλεσμα θεωρείται πάντα μια υποκειμενική κατάσταση**. Συγκεκριμένα, εκφέρεται με υποτακτική ενεστώτα (*possit*), γιατί εξαρτάται από αρκτικό χρόνο (*adfectus est* – ο παρακείμενο δηλώνει πάθημα που συνέβη στο παρελθόν, αλλά οι συνέπειές του εξακολουθούν να υφίστανται και στο παρόν). Έχουμε **ιδιομορφία στην ακολουθία των χρόνων, γιατί το αποτέλεσμα είναι ιδωμένο τη στιγμή που εμφανίζεται στο μυαλό του ομιλητή και όχι τη**

στιγμή της πιθανής πραγματοποίησής του. Υπάρχει συγχρονισμός ανάμεσα στην κύρια και στη δευτερεύουσα που αναφέρεται στο παρόν. Στην κύρια πρόταση υπάρχει το ποσοτικής σημασίας tanto, με το οποίο προεξαγγέλλεται η συμπερασματική πρόταση. Συντακτικά λειτουργεί ως επιρρηματικός προσδιορισμός του αποτελέσματος στο ρήμα adfectus est.

quanti nullam adhuc emerat: Δευτερεύουσα επιρρηματική απλή παραβολική πρόταση. Υπάρχει σύγκριση ισότητας ως προς την ποσότητα (παραβολικό ζευγάρι tanti – quanti). Εισάγεται με την ερωτηματική αντωνυμία quanti. Εκφέρεται με οριστική εφόσον η σύγκριση αφορά δύο πράξεις ή καταστάσεις που είναι ή θεωρούνται αντικειμενική πραγματικότητα. Συγκεκριμένα, η οριστική είναι χρόνου υπερσυντελικού (emerat). Συντακτικά, λειτουργεί ως β' όρος σύγκρισης, με α' όρο την κύρια πρόταση (emitque avem tanti).

5.

Audita salutatione: Η μετοχή audita είναι χρονική μετοχή, αφαιρετική απόλυτη νόθη (ή ιδιάζουσα) με υποκείμενό της την αφαιρετική salutation. Δηλώνει το προτερόχρονο και αναλύεται στην αντίστοιχη δευτερεύουσα πρόταση:

Cum (Caesar) salutationem audivisset, Caesar dixit

Postquam / ubi / ut / simul (Caesar) audivit salutationem, Caesar dixit.

Patre imperatore: Αφαιρετική απόλυτη ιδιόμορφη (ή ατελής) . Στο είδος αυτό απουσιάζει η μετοχή και εννοείται πάντα η μετοχή ενεστώτα του sum σε αφαιρετική (sente). Η μετοχή είναι χρονική, δηλώνει το σύγχρονο, έχει υποκείμενο την αφαιρετική patre και αναλύεται στην αντίστοιχη δευτερεύουσα πρόταση.

dum pater imperator est

cum (ιστορικός) pater imperator esset

cum (χρονικός) pater imperator erat

notus: Επιθετική μετοχή, σε θέση παράθεσης στο υποκείμενο του ρήματος Licinus. Αναλύεται σε δευτερεύουσα αναφορική πρόταση:

Licinus servus, qui tibi **notus erat**, Romā Athenas fugit....

6.

Et si habet Asia suspicionem quondam luxuriae:

Δευτερεύουσα επιρρηματική υποθετική πρόταση. Εισάγεται με τον υποθετικό σύνδεσμο **si** γιατί είναι καταφατική. Η υπόθεση εκφέρεται με οριστική ενεστώτα (**habet**) και η απόδοση με οριστική ενεστώτα (**debemus laudare** → ισοδυναμεί με προτρεπτική υποτακτική) . Έχουμε υποθετικό λόγο α΄ είδους, που εκφράζει την ανοιχτή υπόθεση στο παρόν. Συντακτικά λειτουργεί ως επιρρηματικός προσδιορισμός της προϋπόθεσης στο ρήμα **debemus** (**laudare**) της κύριας πρότασης. Η μετατροπή του στο είδος του αντιθέτου του πραγματικού στο παρελθόν είναι:

Si habuisset Asia ...debuisset:

(β΄ είδος – αντίθετο του πραγματικού στο παρελθόν)

7.

Noli hominem investigare !

Ne hominem investigaveris !

8.

Licinus servus tibi notus **Athenis / Cathagine / Epheso / ex Asia / domo**
Η αφαιρετική Romā δήλωνε την απομάκρυνση από τόπο

9.
Is (= corvus) a sutore haec dicere **institutus erat**.

Murena laudandus est (nobis)

10.

Dicitur Plato quidam Sardinus hominem **comprehendisse**

(ταυτοπροσωπία –άρση του λατινισμού)

Caesar dicit / dixit domi satis salutationum talium **se** audire.

(ταυτοπροσωπία – λατινισμός του ειδικού απαρεμφάτου)

Cicero putat ob **eam** rem accusatores (αιτιατ.) non Asiae nomen Murenae
obiecisse.

(ετεροπροσωπία)